

Τριώδιον Κατανυκτικόν

Ένα Πνευματικό Ταξίδι
πρὸς τὸ **Τέλος** τοῦ **παλαιοῦ**
καὶ τὴν **Ἀρχή** τοῦ **Νέου**

Περίοδος τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς: † Κυριακὴ Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ

Ἡ ἁμαρτία πληγώνει τὴν καρδιά τοῦ Θεοῦ* Πνευματικὴ καὶ σωματικὴ θεραπεία

Εἴμαστε τόσο χαρούμενοι σήμερα, γιὰ τὴν Χάρι πὸν πάντοτε μᾶς προσφέρουν οἱ Ἀκολουθίες τῆς Κυριακῆς καὶ ἡ θεία Λειτουργία... **Καὶ** ὅλα αὐτὰ ὑπὸ τὸ σημεῖο καὶ τὴν μεσιτεία τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, στὸν ὁποῖο εἶναι ἀφιερωμένη αὐτὴ ἡ Κυριακὴ.

* * *

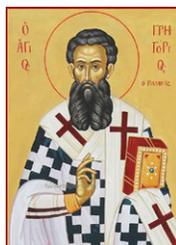
Τὸ Εὐαγγέλιο πὸν μόλις ἀκούσαμε (Μάρκ. β' 1-12), μᾶς διηγεῖται τὴν θεραπεία ἑνὸς παραλυτικοῦ, ἑνὸς παραλυτικοῦ περιτριγυρισμένου ἀπὸ φίλους, πὸν φθάνουν στὸ σημεῖο νὰ ἀνοίξουν τρύπα στὴν στέγη, προκειμένου νὰ μπορέσουν νὰ φθάσουν μέχρι τὸν Κύριο, παρὰ τὸ πλῆθος πὸν τοὺς περισφίγγει.

Καὶ ὁ Κύριος λέει: «Ἀφένονται σοι αἱ ἁμαρτίαι σου». Δικαίως, ἐκεῖνοι πὸν περιέβαλλαν τὸν παραλυτικό, κυρίως ὅμως οἱ παριστάμενοι, ἀνάμεσα στοὺς ὁποῖους θὰ βρισκόνταν καὶ Φαρισαῖοι καὶ Νομοδιδάσκαλοι, ἐκπλήσσονται ἀκούγοντας τὸν Χριστὸ νὰ μιλάει ἔτσι. **Μόνον** ὁ Θεὸς μπορεῖ νὰ συγχωρεῖ ἁμαρτίες.

Τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ ἐδῶ καὶ ἡ ὅλη στάση Του ἀποτελοῦν μία σαφέστατη ἐπιβεβαίωση τοῦ θεϊκοῦ Του κύρους. **Καὶ** ὁ ἴδιος ἀμέσως μετὰ ὀνομάζει τὸν ἑαυτό Του «Υἱὸ τοῦ ἀνθρώπου». **Βεβαιώνει**, ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μπορεῖ νὰ συγχωρεῖ ἁμαρτίες.

Ἡ ἔκφραση «Υἱὸς ἀνθρώπου» δὲν εἶναι τυχαία, δὲν σημαίνει ἀπλῶς, ὅτι ὁ Χριστὸς φέρει τὴν ἀνθρώπινη φύση.

Ἡ ἔκφραση αὐτὴ παραπέμπει σὲ ἕνα πολὺ σημαντικό ἀπόσπασμα τοῦ Προφήτη Δανιήλ. **Σὲ** ἕνα τοῦ ὄραμα πὸν ἀφοροῦσε στὰ Ἔσχατα –ἀλλὰ τὰ Ἔσχατα ἄρχισαν μὲ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Χριστοῦ– βλέπει νὰ ἐμφανίζεται ἕνα Πρόσωπο, Οὐράνιο καὶ Ἐπίγειο μαζί, τὸ ὁποῖο φέρεται ἐπὶ τῶν

νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλὰ ἔχει τὴν ὄψη ἑνὸς υἱοῦ ἀνθρώπου, μορφῆ ἀνθρώπινη (Δαν. ζ´ 13).

Αὐτὸ πού ὁ Προφήτης Δανιὴλ διέβλεπε ἔτσι ἦταν ἡ ἔλευση ἑνὸς Θείου Προσώπου, τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ δευτέρου Προσώπου τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἐνδεδυμένου ὅμως μὲ τὴν ἀνθρώπινη φύση.

Ἐπαναλαμβάνοντας γιὰ τὸν Ἐαυτό Του πολλές φορές μέσα στὰ Εὐαγγέλια τὸν ὄρο «Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου», ὁ Χριστὸς ἤθελε νὰ φανερώσει, ὅτι Αὐτὸς ἦταν τὸ θεανθρώπινο Ὄν τοῦ ὁράματος τοῦ Δανιὴλ. **Δηλώνει λοιπόν, ὅτι αὐτὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ἔχει τὴν δύναμη νὰ συγχωρεῖ ἁμαρτίες. Διότι ἡ ἁμαρτία δὲν εἶναι ἀπλή ἀποτυχία, παράλειψη κάποιου κανόνα ἢ παράβαση ἐξωτερικοῦ νόμου: ἡ ἁμαρτία εἶναι προσβολὴ πρὸς τὸν Θεό, παρεμβάλλεται στὴν σχέση μεταξύ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ οὐρανοῦ Πατρός.**

* * *

Ναί, ἡ ἁμαρτία εἶναι *χρέος* πού συνάπτει ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν Θεὸ καὶ γι' αὐτὸ μόνον ὁ Θεὸς μπορεῖ νὰ συγχωρεῖ ἁμαρτίες. **Αὐτὸν λοιπὸν τὸν προσωπικὸ χαρακτῆρα τῆς ἁμαρτίας πού πληγώνει τὴν καρδιά του Θεοῦ, ὑπογραμμίζει ἡ φράση «ἀφιέναι ἁμαρτίας». Καὶ ἀκριβῶς ἐπειδὴ εἶναι Θεὸς ὁ Χριστὸς, μπορεῖ, μόνος Αὐτὸς, νὰ συγχωρεῖ τὴν ἁμαρτία.**

Σημαίνει ἄραγε αὐτό, ὅτι τὴν συγχωρεῖ ἀνεξαρτήτως τῆς ἀντίστοιχης διαθέσεως τοῦ ἀνθρώπου; Ὁχι, διότι ὁ Χριστὸς μᾶς ἔχει πεῖ: «Ἐὰν συγχωρεῖτε ὅσους σᾶς ἔχουν προσβάλει, ὅσους ἔχουν κάποιο χρέος ἀπέναντί σας, τότε θὰ σᾶς συγχωρήσει καὶ ὁ οὐράνιος Πατέρας σας».

Ἐπομένως, ἂν ὁ Χριστὸς συγχώρησε ἀμέσως μετὰ τὶς ἁμαρτίες τοῦ παραλυτικοῦ, αὐτὸ ἔγινε ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶχε καρδιά ἀνοικτὴ – ὁ Χριστὸς βλέπει τὸ βάθος τῶν καρδιῶν καὶ τὸ γνώριζε αὐτό– καὶ ἦταν διατεθειμένος νὰ συγχωρήσει ὅσους τὸν εἶχαν βλάψει, ὅσους μὲ τὸν ἕναν ἢ τὸν ἄλλο τρόπο εἶχαν κάποιο *χρέος* πρὸς αὐτόν.

Τὸ *χρέος* δὲ αὐτὸ δὲν θὰ ἦταν κατ' ἀνάγκη ὑλικὸ ἢ χρηματικὸ, διότι κάθε ἁμαρτία ἀνθρώπου πρὸς ἄνθρωπο στὸ Εὐαγγέλιο ὀνομάζεται *χρέος* –φαίνεται αὐτὸ καὶ ἀπὸ τὴν Παραβολὴ τῶν δύο ὀφειλετῶν. Κυρίως ὅμως, κάθε ἁμαρτία πρὸς τὸν συνάνθρωπο συνιστᾷ *χρέος* πρὸς τὸν Θεό. Καὶ στὸν βαθμὸ πού «ἀφήνουμε» αὐτὰ τὰ *χρέη*, ὁ Θεὸς «ἀφήνει» τὰ δικά μας *χρέη*.

Ὁ Θεὸς ἔχει πράγματι τὴν δύναμη νὰ συγχωρεῖ, ἐπειδὴ εἶναι Ἐκεῖνος πού *προσβάλλεται* ἀπὸ τὴν ἁμαρτία· πρὸς Αὐτὸν *χρεωνόμαστε*, ὅταν ἁμαρτάνουμε. Ὁ Θεὸς εἶναι ἀγάπη, εἶναι συγγνώμη, ἢ *οὐσία* Του εἶναι ἡ ἀγάπη, ἀλλὰ ὑπὸ τὴν προϋπόθεση, ὅτι ἀνοίγουμε τὴν καρδιά μας. Ὁ παραλυτικὸς εἶχε ἀνοίξει τὴν καρδιά του καὶ τὸ ἄνοιγμα αὐτὸ ἦταν πολὺ πῶς σημαντικό ἀπὸ τὸ ἄνοιγμα τῆς σκεπῆς πού ἐπιχείρησαν οἱ φίλοι του!

* * *

Ἡ Θεία αὐτὴ συγγνώμη στὴν σημερινὴ εὐαγγελικὴ Περικοπὴ συνοδεύεται ἀπὸ τὴν σωματικὴ θεραπεία τοῦ ἀσθενοῦς· ἡ θεραπεία ἐμφα-

νίζεται ως ένα είδος μαρτυρίας, ως τὸ ὄρατὸ σύμβολο τῆς ἀόρατης πνευματικῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου. **Αὐτὸ μᾶς δείχνει πόσο στενὰ συνδέεται τὸ σῶμα μετὰ τὴν ψυχή.**

Αὐτὴ ἦταν καὶ μία θεμελιώδης πτυχή τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, τὸν ὁποῖο τιμοῦμε σήμερα.

Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος εἶναι ὁ Πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας ποὺ κατ' ἐξοχὴν ἀνέπτυξε τὴν διδασκαλία περὶ θεώσεως πραγματικῆς καὶ ὄχι μεταφορικῆς. Θεώσεως ποὺ δὲν εἶναι σχῆμα λόγου· εἶναι πράγματι ὁ Θεὸς αὐτὸς ποὺ μᾶς παρέχει ἐλεύθερα μετοχὴ στὴν θεία Ὑπαρξὴ Του.

Ἐκεῖνος μᾶς διαπερνᾷ μετὰ τὴν θεία Ἐνέργειά Του· καὶ ὅταν ἐνεργοῦμε σωστά, ὅταν ἀσκοῦμε τὴν ἀγάπη ἢ ὅποιαδήποτε ἄλλη χριστιανικὴ ἀρετὴ, εἶναι Ἐκεῖνος ποὺ ἐνεργεῖ μέσα μας, ποὺ ἐνώνει τὴν ἄκτιστη Ἐνέργειά Του μετὰ τὴν κτιστή, ἀνθρώπινη δική μας ἐνέργεια, αὐτὴ ποὺ ἀπορρέει ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη θέλησή μας. **Τὰ δύο αὐτὰ ἀλληλοπεριχωροῦνται· καὶ ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ἐπιμένει πολὺ σ' αὐτό.**

Πρόκειται γιὰ δωρεὰ τοῦ Θεοῦ, δῶρο ποὺ μᾶς χαρίζει ἀληθινὴ μετοχὴ στὴν Θεία Ζωή, στὶς Ἄκτιστες Ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ. Ταυτόχρονα, ὅμως, μετέχει καὶ τὸ σῶμα μας. Αὐτὴ εἶναι μία ἄλλη πτυχή τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἁγίου. **Γι' αὐτὸ καὶ τοῦ ἄρεσε νὰ σχολιάζει τὸ περιστατικὸ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου στὸ Θαβώρ, ὅπου τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἀκόμη δὲ καὶ τὰ ἐνδύματά Του, «ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς», καθὼς τὰ διαπέρασε τὸ Θεῖο Πῦρ ποὺ μεταμόρφωσε τὴν ἀνθρώπινη φύση.**

Πρῶτα ἡ ἀνθρώπινη φύση τοῦ Χριστοῦ διαποτίστηκε πλήρως ἀπὸ αὐτὸ κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως. Καὶ ἀπὸ αὐτὴν, καὶ ἡ δική μας ἀνθρώπινη φύση. Ἔτσι, ὁ Θεὸς δὲν ἐνώνεται μόνο μετὰ τὴν ψυχὴ μας, μόνο μετὰ τὴν διάνοια ἢ τὴν βούλησή μας, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ σῶμα μας.

Μὲ τὰ κτιστά, ὑλικά στοιχεῖα, τὸ νερὸ τοῦ Βαπτίσματος, τὸ ἅγιο Μῦρο, τὸ λάδι τοῦ Χρίσματος, ἡ θεία αὐτὴ Ἐνέργεια ἔρχεται καὶ σ' ἐμᾶς.

Ἄν εἶχαμε τὰ μάτια τῆς πίστεως ὀρθάνοιχτα, θὰ βλέπαμε τὸ Θεῖο Πῦρ νὰ διαπερνᾷ τὸ σῶμα μας, τὸ σῶμα κάθε νεοφωτίστου.

Ἐπάρχει ἐδῶ κάτι πραγματικὰ θαυμαστὸ ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ μᾶς συγκινεῖ πολὺ βαθιά, νὰ συγκλονίζει τὴν καρδιά μας καὶ νὰ μᾶς γεμίζει θάμβος μπροστὰ στὰ δῶρα αὐτὰ τοῦ Θεοῦ, στὰ θαύματα τῆς θείας Ἀγάπης Του, στὸ πέλαγος τοῦ ἀπείρου Ἐλέους ποὺ μᾶς ἐπιφυλάσσει.

Αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν!

(*) π. Πλακίδα Deseille, «Μυστικὴ Ἄνοδος», σελ. 133-138, ἐκδόσεις «Ἑαρ», Φεβρου-ἄριος 2022. • Ἐπιμέλ. ἡμετ.